

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Jana Passera, v právní věci žalobce: **M. K.**, zastoupen JUDr. Janou Kudrnovou, Ph.D., advokátkou se sídlem Na Hradbách 3, Moravská Ostrava, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, se sídlem Komenského 125, Pardubice, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 4. 2009, čj. SpKrÚ 16747/2009/ODSH/12, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 18. 11. 2009, čj. 52 Ca 30/2009 - 44,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.
II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Magistrát města Pardubic, odbor dopravy, rozhodnutím ze dne 5. 3. 2009, čj. MmP 8676/2008OD-ODSA-I, zamítl námitky žalobce proti neodečtení čtyř bodů podle § 123e odst. 1 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) [dále též „zákon o silničním provozu“ nebo „zákon“] a potvrdil záznam bodů v registru řidičů.

[2] Krajský úřad Pardubického kraje, odbor dopravy, silničního hospodářství a investic, rozhodnutím ze dne 30. 4. 2009, čj. SpKrÚ 16747/2009/ODSH/12, zamítl odvolání žalobce proti shora specifikovanému rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

II.

[3] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích (dále jen „krajský soud“), v níž předně poukázal na nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí pro nesrozumitelnost. Není z něj zřejmé, zda žalovaný rozhodoval o odvolání žalobce proti rozhodnutí o námitkách proti oznámení o dosažení celkového počtu dvanácti bodů, nebo o odvolání proti rozhodnutí o námitkách proti neodečtení čtyř bodů.

[4] Zákon o dopravě upravuje v § 123e pravidlo o postupném odečítání bodů, pokud řidiči není po zákonem stanovenou dobu pravomocně uložena sankce za přestupek nebo trest za trestný čin, spáchaný jednáním zařazeným do bodového hodnocení. Jádro žalobní argumentace spočívalo v nesouhlasu žalobce se závěrem žalovaného, že užití tohoto pravidla brání dosažení dvanácti bodů, tedy že se dané ustanovení týká pouze řidiče, který dosáhl maximálně jedenácti bodů. Podle žalobce to z citovaného ustanovení nevyplývá. Měly mu být podle shora uvedeného ustanovení odečteny čtyři body z celkového počtu dosažených bodů. Žalovaný provedl rozšiřující výklad § 123e odst. 1 písm. a) zákona v neprospěch žalobce. Skutečnost, že je možné § 123e odst. 1 zákona aplikovat i v případě dosažení dvanácti bodů, potvrzuje odstavec 4 tohoto ustanovení, v němž se hovoří o odečtení všech dvanácti zaznamenaných bodů. Žalobce s ohledem na § 123c odst. 3 a § 123f odst. 4 zákona nepozbyl řidičské oprávnění, neboť podal námitky proti provedenému záznamu, kterým bylo dosaženo celkového počtu dvanácti bodů. O těchto námitkách nebylo dosud pravomocně rozhodnuto.

[5] Krajský soud žalobu zamítl rozsudkem ze dne 18. 11. 2009, čj. 52 Ca 30/2009 - 44. Ve vztahu k namítaným formálním nedostatkům rozhodnutí žalovaného dospěl k závěru, že rozhodnutí správního orgánu prvního stupně není možné zaměnit s jeho jiným rozhodnutím. K žalobní námitce nesprávného výkladu § 123e zákona o silničním provozu krajský soud uvedl, že není možné vycházet pouze z jazykového nebo systematického výkladu. Je nutné zohlednit smysl a účel právní úpravy bodového hodnocení porušení povinností stanovených zákonem o silničním provozu. Právní úprava odečítání bodů podle § 123e zákona umožňuje, aby řidič motorového vozidla, kterému byly v registru řidičů zaznamenány body za porušení zákona o silničním provozu, změnou svého chování pozitivně ovlivnil své postavení a svým aktivním postojem odvrátil hrozbu ztráty řidičského oprávnění. Tato možnost změny chování však má svou zákonem stanovenou hranici, kterou představuje dosažení dvanácti bodů zaznamenaných v registru řidičů. Názor žalobce, dle kterého je možno uvedený odečet bodů provádět i v případě, kdy řidič již dosáhl dvanácti bodů, je v rozporu se smyslem a účelem dané právní úpravy, jímž je postihovat recidivu páchání přestupků proti bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích. S dosažením maximálního počtu bodů zákon o silničním provozu spojuje jediný právní následek, a to pozbytí řidičského oprávnění a odnětí řidičského průkazu (§ 123c odst. 3 zákona). Řidičské oprávnění lze znovu získat jen zákonem stanoveným způsobem.

[6] Podle krajského soudu ani z § 123e odst. 6 zákona o silničním provozu, který ukládá příslušnému obecnímu úřadu povinnost oznámit řidiči odečtení všech 12 bodů, nevyplývá žalobcem tvrzený závěr, že při dosažení hranice dvanácti bodů je možné odečítat body

způsobem stanoveným v § 123e odst. 1 písm. a) zmíněného zákona. Dané ustanovení upravuje odečtení všech dvanácti bodů, nikoli jen čtyř bodů z celkového počtu dosažených bodů, jak stanoví § 123e odst. 1 písm. a) citovaného zákona. Ustanovení § 123e odst. 6 zákona o silničním provozu je nutno aplikovat na ty skutkové okolnosti, se kterými uvedený zákon přímo spojuje možnost odečtu všech dvanácti zaznamenaných bodů. Takovou skutkovou okolností však není případ, kdy žalobce dosáhl hranice dvanácti bodů, neboť zde zákon umožňuje pouze jediný následek, a to pozbytí odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a řidičského oprávnění. Zákonný předpoklad pro aplikaci § 123e odst. 6 stanoví zákon v ustanovení § 123d odst. 4, podle něhož je odečet všech dvanácti bodů možný jen v případě splnění zákonných podmínek pro vrácení řidičského oprávnění.

[7] Krajský soud svůj závěr o nemožnosti aplikace § 123e odst. 1 při dosažení dvanácti bodů opřel rovněž o znění důvodové zprávy k zákonu o silničním provozu, v níž je doslovně uvedeno, že zaznamenané body je možno odečítat před dosažením jejich plného počtu. Dále je v ní obsaženo, že důsledkem dosažení plného počtu dvanácti bodů je pozbytí odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a řidičského oprávnění přímo ze zákona na dobu jednoho roku, přičemž k opětovnému získání řidičského oprávnění je třeba se podrobit přezkoušení z odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel.

[8] Krajský soud se neztotožnil ani s žalobcovým výkladem § 123f odst. 4 zákona o silničním provozu, který upravuje přerušení lhůt pro odevzdání řidičského průkazu v případě podání námitek proti záznamu o dosažení celkového počtu 12 bodů. Žalobce má samozřejmě možnost obrany před nesprávným záznamem nebo odečtem bodů, a to využitím prostředků obrany ve smyslu § 123f citovaného zákona. I když žalobce této možnosti využil, a to v jiném správním řízení, nutno konstatovat, že takový postup neměl na zákonnost rozhodnutí žalovaného žádný vliv. Při přezkoumání rozhodnutí byl totiž ve smyslu § 75 odst. 1 s. ř. s. podstatný právní a skutkový stav, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Krajský soud přitom zjistil, že správní řízení o námitkách proti oznámení o dosažení celkového počtu dvanácti bodů bylo přerušeno na základě žádosti žalobce, a to až do rozhodnutí krajského soudu o této žalobě. Z toho vyplývá, že k datu vydání rozhodnutí žalovaného existoval v registru řidičů u žalobce počet dvanácti zaznamenaných bodů, přičemž zde neexistovalo žádné rozhodnutí správního orgánu ani krajského soudu, ze kterého by vyplývalo, že by zaznamenaný počet bodů v registru řidičů v počtu dvanácti bodů nebyl správný.

III.

[9] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Neztotožnil se v ní ani s jedním důvodem, pro který krajský soud zamítl jeho žalobu. Krajský soud ve svém rozhodnutí dle stěžovatele zcela účelově odkazoval na některá rozhodnutí Ústavního soudu. Teleologický výklad nemá přednost před ostatními výkladovými metodami. Výklad zákona je sice nutno provádět i v kontextu různých společenských zájmů a hledat při něm cíl a důvod přijetí právní úpravy, avšak krajský soud odhlédl od skutečnosti, že takovým výkladem nesmí být porušeno základní právo stěžovatele na to, aby státní moc byla uplatňována jen v případech, v mezích a způsoby stanovenými zákonem. Jednoznačně rozšiřující výklad

krajského soudu je proto výkladem, který v konečném důsledku porušuje uvedené základní právo žalobce. Ústavní soud připouští možnost odchýlit se od doslovného znění ustanovení zákona pouze ze závažných důvodů jako je účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z právních principů. Stěžovatel s odkazem na publikaci Teorie práva od Viktora Knappa uvedl, že není rozhodné, co zákonodárce chtěl vyjádřit, ale co lze ze slov zákona vyčíst. Je na místě upřednostnit právní jistotu adresáta právní normy. Naopak dochází k nejistotě, pokud je účelový výklad před výkladem jazykovým, systematickým a logickým, a to navíc za situace, kdy je zjišťován úmysl zákonodárce z důvodu veřejného zájmu na „potrestání neukázněného řidiče“.

[10] Stěžovatel dále polemizoval s krajským soudem v jeho závěru, že pokud by bylo možné odečítat body i po dosažení celkového počtu dvanácti bodů, ztratil by celospolečenský zájem na postihu neukázněných řidičů smysl. Zájem na postihu recidivujících řidičů by neztratil smysl, maximálně by ztratila smysl taková právní úprava. V posuzovaném případě je však situace složitější: stěžovatel dosáhl celkového počtu dvanácti bodů v lednu 2008 a proti oznámení o dosažení 12 bodů podal námitky. Rozhodnutí žalovaného o těchto námitkách nabylo právní moci dne 10. 4. 2008 a dne 18. 4. 2008 stěžovatel odevzdal řidičský průkaz. Pokud by toto rozhodnutí žalovaného bylo konečné, nemohlo by dojít k nyní posuzované situaci, neboť by přicházel v úvahu pouze postup podle § 123d zákona. Pochybení však nastalo na straně správního orgánu prvého i druhého stupně, jejichž rozhodnutí bylo následně zrušeno rozsudkem krajského soudu. Do současnosti nebylo o těchto námitkách správním orgánem rozhodnuto. To, že stěžovatel řidičské oprávnění nepozbyl, mu nelze přičítat k tíži. Podle stěžovatele je otázkou, zda je z hlediska účelu a smyslu posuzované právní úpravy přiměřené slepě prosazovat ztrátu řidičského oprávnění, a to v situaci, kdy řidič již žádný bodový přestupek nespáchal a na jeho straně tak jednoznačně došlo k pozitivní odezvě.

[11] V důvodové zprávě k zákonu o silničním provozu je uvedeno, že důsledkem dosažení dvanácti bodů je pozbytí řidičského oprávnění na dobu jednoho roku přímo ze zákona. Podle stěžovatele však tento úmysl zákonodárce není v textu zákona zachycen. Je třeba se přiklonit ke znění zákona, nikoliv k důvodové zprávě. Řidičské oprávnění řidič nepozbývá dosažením dvanácti bodů, ale uplynutím pěti pracovních dnů od doručení oznámení o dosažení dvanácti bodů. Pokud by stěžovatel pozbyl řidičské oprávnění ze zákona, mohl by již nyní požádat o jeho vrácení.

[12] Stěžovatel se neztotožnil ani s výkladem § 123e odst. 6 zákona o silničním provozu, neboť neupravuje odečtení jakýchkoliv bodů, ale toliko povinnost správního orgánu řidiči písemně oznámit nejpozději do pěti pracovních dnů odečtení všech dvanácti bodů. Stěžovatel plně nerozumí krajským soudem zmiňované souvislosti mezi § 123e odst. 1 písm. a) a § 123e odst. 4 zákona ve znění účinném do 31. 8. 2008, neboť obě ustanovení upravují něco zcela jiného: § 123e odst. 1 upravuje odečítání bodů a § 123e odst. 4 (v nyní účinném znění § 123e odst. 6) oznamovací povinnost správního orgánu. Stěžovatel nikdy netvrdil, že by důsledkem aplikace § 123f odst. 4 zákona bylo snížení počtu bodů. Tvrdil, že důsledkem aplikace daného ustanovení je přerušení běhu lhůt k odevzdání řidičského průkazu. Není však možné dojít k závěru, že se jedná o lhůtu, která řidiči běží z důvodu pozbytí řidičského oprávnění, neboť k jeho pozbytí nemohlo vzhledem k přerušení běhu lhůty dojít.

IV.

[13] Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

V.

[14] Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.). Kasační stížnost není důvodná.

[15] Stěžovatel v kasační stížnosti nejprve zrekapituloval důvody, pro které byla jeho žaloba zamítnuta, a sice že krajský soud jednak neshledal namítanou nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného a jednak se ztotožnil s právním posouzením § 123e zákona o silničním provozu žalovaným. Ačkoliv stěžovatel v kasační stížnosti uvedl, že nesouhlasí ani s jedním z uvedených důvodů rozhodnutí krajského soudu, jeho kasační argumentace směřovala toliko do právního posouzení možnosti odečtu čtyř bodů podle § 123e zákona i v případě, kdy jako řidič již dosáhl celkového počtu dvanácti bodů.

[16] Nejvyšší správní soud proto toliko ve stručnosti konstatuje, že námitka nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného, jež měla být dle stěžovatele způsobena nesprávným uvedením data rozhodnutí správního orgánu prvého stupně není důvodná. Krajský soud se s nastolenou otázkou vypořádal plně v intencích relevantní právní úpravy i související judikatury a své úvahy podrobným způsobem vtělil do svého rozsudku. Datum vyhotovení správního rozhodnutí se nemusí shodovat s datem jeho vypravení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 4. 2010, čj. 7 As 11/2010–134, nebo ze dne 9. 9.2010, čj. 7 As 65/2010 - 51, všechna rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Podle § 71 odst. 2 písm. a) správního řádu se vydáním rozhodnutí rozumí předání stejnopisu písemného vyhotovení rozhodnutí k doručení podle § 19, popřípadě jiný úkon k jeho doručení, provádí-li je správní orgán sám; na písemnosti nebo poštovní zásilce se tato skutečnost vyznačí slovy: "Vypraveno dne:". Datem vydání správního rozhodnutí prvního stupně tedy není datum jeho vyhotovení, které je v posuzovaném případě uvedeno v jeho záhlaví, tj. 4. 3. 2009, ale datum vypravení, tj. 5. 3. 2009. Žalovaný tudíž nepochybil, jestliže rozhodnutí správního orgánu prvého stupně identifikoval, mimo jiné, datem jeho vypravení. Rozhodnutí správního orgánu prvého stupně je v napadeném rozhodnutí žalovaného dostatečně konkretizováno, pročež jej nelze zaměnit s jiným rozhodnutím správního orgánu prvého stupně. Nadto, jak správně uvedl krajský soud, je z žalobních námitek nepochybné, že stěžovatel neměl žádné pochybnosti, proti kterému správnímu rozhodnutí podává opravný prostředek a nebyl ani v nejistotě o předmětu konaného řízení a podstatě vzniklého sporu.

[17] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k posouzení samotné podstaty sporu mezi žalobcem a žalovaným, a sice zda je možné aplikovat § 123e odst. 1 písm. a) zákona o silničním provozu i za situace, kdy řidič již dosáhl maximálně možného počtu dvanácti bodů. Je třeba předeslat, že o námitkách proti oznámení ve smyslu § 123c odst. 3 ve spojení s § 123f odst. 4 zákona nebylo v rozhodné době správním orgánem pravomocně

rozhodnuto z důvodu, že sám stěžovatel požádal o přerušení správního řízení, a to až do doby rozhodnutí krajského soudu v nyní přezkoumávané věci, tedy o námitkách proti neodečtení čtyř bodů z registru řidičů

[18] Pro přehlednost Nejvyšší správní soud připomíná znění ustanovení zákona o silničním provozu, která jsou relevantní pro posuzovanou věc.

Podle § 123c odst. 3 zákona *„(p)říslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností při provedení záznamu bodů, kterým řidič dosáhl celkového počtu 12 bodů, neprodleně písemně oznámí tuto skutečnost řidiči a vyzve jej k odevzdání řidičského průkazu a mezinárodního řidičského průkazu nejpozději do 5 pracovních dnů ode dne doručení tohoto oznámení. Řidič pozbývá řidičské oprávnění uplynutím 5 pracovních dnů ode dne, v němž mu bylo toto oznámení doručeno.*“

Podle § 123c odst. 5 zákona *„(ř)idič, který pozbyl odbornou způsobilost podle odstavce 3, je povinen výzvu podle odstavce 3 splnit.*“

Podle § 123d odst. 1 zákona *„(ř)idič, který podle § 123c odst. 3 pozbyl řidičské oprávnění, je oprávněn požádat o vrácení řidičského oprávnění nejdříve po uplynutí 1 roku ode dne pozbytí řidičského oprávnění podle § 123c odst. 3.*“

Podle § 123e odst. 1 písm. a) zákona *„(ř)idiči, kterému nebyla ode dne uložení pokuty v blokovém řízení nebo nabytí právní moci rozhodnutí, na jehož základě mu byl v registru řidičů zaznamenán naposled stanovený počet bodů, pravomocně uložena sankce za přestupek nebo trest za trestný čin, spáchaný jednáním zařazeným do bodového hodnocení, po dobu 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců, se odečtou 4 body z celkového počtu dosažených bodů.*“

Podle § 123e odst. 6 zákona *„(o)dečtení všech 12 zaznamenaných bodů oznámí příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností písemně řidiči nejpozději do 5 pracovních dnů ode dne, ke kterému byl záznam o odečtení bodů proveden v registru řidičů.*“

Podle § 123f odst. 1 zákona *„(n)esouhlasí-li řidič s provedeným záznamem bodů v registru řidičů, může podat proti provedení záznamu písemně námitky obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností příslušnému k provádění záznamu*.“

Podle § 123f odst. 4 zákona *„(p)odá-li řidič námitky proti provedenému záznamu, kterým bylo dosaženo celkového počtu 12 bodů, běh lhůt stanovených v § 123c odst. 3 se přerušuje ode dne doručení námitek příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností do dne, v němž rozhodnutí podle odstavce 3 nabude právní moci.*“

[19] Samotná podstata existence bodového hodnocení je obsažena v § 123a zákona o silničním provozu. Prostřednictvím bodového hodnocení dochází k průběžnému sledování kázně i recidivy řidičů a přispívá k zajištění bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích. Bodové hodnocení řidičů v sobě obsahuje složku represivní i preventivní. Represivní složka spočívá v zaznamenávání bodů za spáchaný přestupek nebo trestný čin a zejména pak v samotné ztrátě řidičského oprávnění po dosažení 12 bodů. Složka preventivní v sobě zahrnuje možnost řidiče svým aktivním jednáním čelit hrozbě

ztráty řidičského oprávnění, a to jednáním, které není bodově hodnoceno, v důsledku čehož dochází k odečtu zákonem stanoveného počtu bodů. To má přispět k pozitivní motivaci řidičů k dodržování předpisů o provozu na pozemních komunikacích a k eliminaci těch, kteří se dlouhodobě a opakovaně porušování těchto předpisů dopouští.

[20] Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud nastolil teoretická východiska pro právní posouzení vzniklé sporné hmotně právní otázky natolik detailním způsobem, že Nejvyšší správní soud nepovažuje za účelné se jimi znovu blíže zabývat a opětovně odkazovat na příslušnou judikaturu Ústavního soudu, neboť krajský soud tak učinil vyčerpávajícím způsobem. Je třeba souhlasit s krajským soudem v tom, že jazykový výklad je výkladem pouze prvotním, jímž se interpret poprvé seznamuje s obsahem právní normy. Ostatně obecně platí, že to, zda smysl a účel právní normy je skutečně takový, jak se zdá z jazykového výkladu právního předpisu, musí potvrdit nebo vyvrátit ostatní výkladové metody – především výklad teleologický, logický, systematický a případně historický, jejichž závěry je nezbytné poměřovat imperativem ústavně konformní interpretace a aplikace (k tomu srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2010, čj. 4 As 30/2009 - 67).

[21] Stěžovatel označil výklad krajského soudu za extenzivní a v rozporu se zásadou legality obsaženou v čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky. Nejvyšší správní soud na tomto místě, v obecné rovině, odkazuje např. na nález Ústavního soudu ze dne 9. 10. 2001, sp. zn. II. ÚS 277/99, http://nalus.usoud.cz, podle kterého jsou-li k dispozici dva rovnocenné výklady, z nichž jeden je extenzivní a druhý restriktivní, musí soud zvolit ten z nich, jenž odpovídá dalším metodám výkladu, zejména pak úvaze teleologické. Jednotlivá ustanovení zákona je pak třeba vykládat tak, abych jejich aplikací bylo možno dosáhnout účelu, který zákonodárce sledoval. Z uvedeného vyplývá, že extenzivní výklad, a to při sledování účelu zákona, automaticky nepředstavuje zásah do ústavně garantovaných práv účastníka řízení.

[22] Zákon o silničním provozu v rámci bodového hodnocení porušení povinností na jednu stranu upravuje systém přičítání bodů řidiči, jenž se dopouští jednání v rozporu s pravidly silničního provozu a na stranu druhou pak možnost odečítání bodů takovému řidiči, který se po zákonem stanovenou dobu nedopustil bodově hodnoceného chování. Preventivní i represivní složka bodového systému se v tomto smyslu prolínají. Děje se tak ovšem jen do té doby, než řidič dosáhne dvanácti bodů. Smyslem možného odečítání bodů je motivace řidiče, který se již dopustil bodově hodnoceného jednání, aby po stanovenou dobu jednal právně nezávadným způsobem, tj. aby se po dobu minimálně dvanácti měsíců nedopustil dalšího bodově hodnoceného jednání. Účelem totiž je, aby řidič skrze své nezávadné chování nedosáhl celkového počtu dvanácti bodů, se kterým zákon spojuje závažné následky v podobě ztráty řidičského oprávnění a povinnosti odevzdat řidičský průkaz. V případě, kdy řidič již dosáhl maximálního počtu bodů, je třeba vyjít z toho, že preventivní působení bodového systému selhalo, a proto je na místě využít jeho represivního nástroje, a sice ztráty řidičského oprávnění a vyloučení z provozu na pozemních komunikacích po stanovenou dobu.

[23] V důsledku opakovaného porušování předpisů o provozu na pozemních komunikacích, jež je doprovázeno bodovým hodnocením, může řidič dosáhnout nejvíce

dvanácti bodů (§ 123a odst. 1 zákona). Negativní následky dosažení tohoto počtu bodů jsou obsaženy zejména v § 123c odst. 3 a 5 zákona. Příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností musí řidiči neprodleně písemně oznámit dosažení zákonného bodového limitu a současně jej vyzvat k odevzdání řidičského průkazu nejpozději do pěti pracovních dnů ode dne doručení tohoto oznámení. Řidič následně pozbývá řidičské oprávnění uplynutím pěti pracovních dnů ode dne, v němž mu bylo toto oznámení doručeno. K pozbytí řidičského oprávnění tudíž dochází přímo ze zákona, bez povinnosti vydávat správní rozhodnutí, a to uplynutím uvedené lhůty. Získáním dvanácti bodů coby maximálního počtu bodů dosažitelných v rámci bodového hodnocení řidičů tedy obecně nastupuje nevyvratitelná právní domněnka o tom, že řidič není odborně způsobilý k řízení motorových vozidel, a to minimálně na dobu stanovenou v § 123d odst. 1 zákona. Řidič, který pozbyl odbornou způsobilost, je povinen odevzdat řidičský průkaz. Řidičské oprávnění však pozbývá i v případě, kdy ve stanoveném termínu řidičský průkaz neodevzdá.

[24] Odborná způsobilost k řízení motorových vozidel a nabytí, resp. pozbytí řidičského oprávnění, které je výrazem existence či absence takové způsobilosti, spolu sice na jednu stranu úzce souvisí, na stranu druhou však z hlediska svého právního významu nesplývají. Podle § 3 odst. 3 písm. a) zákona o silničním provozu může řídit motorové vozidlo pouze osoba, která je držitelem příslušného řidičského oprávnění. Podle § 80 an. zákona řidičské oprávnění opravňuje jeho držitele k řízení motorového vozidla zařazeného do příslušné skupiny nebo podskupiny řidičského oprávnění. Řidičské oprávnění je žadateli udělováno na jeho žádost, a to při kumulativním splnění zákonem předepsaných podmínek. Jednou z podmínek pro udělení a držení řidičského oprávnění je odborná způsobilost řidiče k řízení motorových vozidel; tato podmínka musí být naplněna po celou dobu držení řidičského oprávnění (§ 82 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona). Podrobnější podmínky pro získání odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel upravuje též zákon č. 247/2000 Sb. o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel. Řidičský průkaz je pak veřejnou (úřední) listinou, která „pouze“ osvědčuje udělení a existenci řidičského oprávnění k řízení motorových vozidel (§ 103 odst. 1 a § 109 odst. 1 zákona).

[25] Odborná způsobilost k řízení motorových vozidel je základním předpokladem pro získání řidičského oprávnění a s tím spojené vydání řidičského průkazu. V drtivé většině případů je řidičské oprávnění a držení řidičského průkazu též osvědčením odborné způsobilosti jeho držitele. Zákon o silničním provozu však v § 123c odst. 3 předpokládá, že mezi okamžikem provedení záznamu bodů, kterým řidič dosáhl celkového počtu dvanácti bodů a odevzdáním řidičského průkazu nastává jistá časová prodleva, a to kupř. oproti závažnému jednání řidiče ve smyslu § 118a odst. 1 zákona, za které může policista zadržet řidičský průkaz na místě. V uvedeném mezidobí nastává situace, kdy řidič na jedné straně pozbyl odbornou způsobilost k řízení motorového vozidla, avšak dosud disponuje řidičským oprávněním i řidičským průkazem, který jej opravňuje k řízení motorového vozidla. Tato prodleva je vymezena jednak pojmem „neprodleně“ ve vazbě na povinnost správního orgánu oznámit dosažení dvanácti bodů řidiči a jednak lhůtou o maximální délce pěti pracovních dnů ode dne doručení oznámení, ve které má řidič povinnost odevzdat řidičský průkaz.

[26] Pro závěr, že se v případě odborné způsobilosti a odevzdání řidičského oprávnění z hlediska obsahu i času jedná o dvě samostatné skutečnosti, zřetelně svědčí ustanovení § 123c odst. 5 zákona, podle kterého řidič, který pozbyl odbornou způsobilost podle odstavce 3, je povinen výzvu podle odstavce 3 splnit. Povinnost uposlechnout výzvy k odevzdání řidičského průkazu tak nastupuje až poté, kdy řidič pozbyl odbornou způsobilost, což se stalo právě provedením záznamu bodů, kterým řidič dosáhl celkového počtu 12 bodů.

[27] Je třeba znovu vidět, že bodovým hodnocením se v souladu s § 123a zákona zajišťuje sledování opakování páchání přestupků nebo trestných činů, spáchaných porušením vybraných povinností. Systém bodového hodnocení je proto svou povahou evidencí rozhodných skutečností a reálně se dotýká oprávnění a povinností řidiče pouze v zákonem předpokládaných situacích, především pokud řidič dosáhne celkového počtu dvanácti bodů. I proto právní předpis, dlužno konstatovat, že ke škodě věci, nestanoví správnímu orgánu povinnost informovat řidiče o jakémkoli pohybu na jeho „bodovém účtu“, ale tuto povinnost stanoví pouze v zákonem stanovených případech. Je tomu tak vedle dosažení dvanácti bodů např. při odečtení všech dvanácti zaznamenaných bodů podle § 123e odst. 6 zákona či při opravě záznamu o počtu stanovených bodů dle § 123f odst. 2 zákona.

[28] Nepochybně je třeba, aby řidiči, který podal námitky proti záznamu, kterým bylo dosaženo 12 bodů, byl zachován odkladný účinek, alespoň pokud jde o důsledky, které dosažení 12 bodů má. Zákon spojuje s uplatněním námitek proti záznamu specifický následek, a sice přerušení lhůt k pozbytí řidičského oprávnění a odevzdání řidičského průkazu podle § 123c odst. 3. Řidič tak nadále má řidičské oprávnění a disponuje řidičským průkazem, který může využívat, byť již pozbyl odbornou způsobilost k řízení motorového vozidla. K překlenutí doby do rozhodnutí o námitkách proti záznamu o dosažení dvanácti bodů mohl zákonodárce nepochybně zvolit též jiná řešení. Mohl např. založit fikci, že se do nabytí právní moci rozhodnutí o námitkách na řidiče hledí, jako by dvanácti bodů nedosáhl. Obdobný důsledek by patrně nastal, pokud by zákon nic bližšího v tomto ohledu nestanovil a podání námitek proti dosud nepravomocnému záznamu bodů by mělo k pozbytí odborné způsobilosti „čistý“ odkladný účinek. Přesto tak zákonodárce neučinil a důsledky spojil výlučně s pozbytím řidičského oprávnění a povinností odevzdat řidičský průkaz.

[29] Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že specifický způsob odkladu účinků záznamu o dosažení celkového počtu 12 bodů byl zvolen právě proto, že zákon s plynutím času počítá v rovině hmotného práva v podobě odečítání bodů dle § 123e zákona. Právě proto nemá podání námitek vliv na existenci odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel, ale „pouze“ na pozbytí řidičského oprávnění a tím spojenou povinnost odevzdat řidičský průkaz.

[30] Podání námitek má tedy za následek situaci, kdy řidič i přes dosažení dvanácti bodů se může nadále účastnit provozu na pozemních komunikacích, neboť došlo k přerušení lhůty pro pozbytí řidičského oprávnění a povinnosti odevzdat řidičský průkaz. Tato skutečnost však nemůže zapříčinit odpočet bodů podle § 123e odst. 1 zákona, neboť podstata tohoto institutu je jiná. Dané ustanovení je možné aplikovat pouze za situace, kdy řidič ještě nedosáhl dvanácti bodů. Obecně se vztahuje k řidiči, který neztratil odbornou

způsobilost, disponuje řidičským oprávněním, a proto je možné kontinuálním sledováním jeho chování v průběhu (minimálně) dvanácti až třiceti šesti měsíců osvědčit jeho polepšení. Z žádného ustanovení § 123e, které upravuje odečítání bodů, však nevyplývá, že by odečtením bodů v důsledku řádného chování po předepsanou dobu mohlo dojít k opětovnému nabytí odborné způsobilosti, kterou řidič předtím pozbyl právě dosažením dvanácti bodů. Tu lze znovu nabýt toliko postupem dle § 123d, tedy uplynutím jednoho roku ode dne pozbytí řidičského oprávnění a dále prokázáním, že se žadatel podrobil přezkoušení z odborné způsobilosti. Jinými slovy řečeno, v případě, že řidič již dosáhne dvanácti bodů, a to nezávisle na přerušení běhu lhůt daných v § 123c odst. 3 zákona, nemůže se takto získaných bodů zbavit řádným chováním, s nímž počítá § 123e odst. 1, ale pouze cestou jinou, stanovenou v ustanoveních § 123d odst. 1 a 3 zákona, která upravují, jakým způsobem musí řidič postupovat při dosažení dvanácti bodů.

[31] Na shora uvedené důsledky dosažení dvanácti bodů proto nemá vliv odkladný účinek námitek stanovený v § 123f odst. 4 zákona, neboť skrze tento procesněprávní institut je možné toliko oddálit (přerušením běhu lhůt uvedených v § 123c odst. 3 zákona), nikoliv zvrátit následky dosažení dvanácti bodů, a to samozřejmě za předpokladu, že námitky jsou nedůvodné. Z právní úpravy bodového hodnocení ani z důvodové zprávy nelze dovodit, že by řidič i při dosažení dvanácti bodů mohl podáváním námitek proti provedení záznamu v registru řidičů zcela zvrátit negativní následky, které jsou s dosažením dvanácti bodů spojeny a naopak, že by těmito námitkami mohl využít institutu odečítání bodů stanoveného v § 123e odst. 1 zákona.

[32] Zbývá doplnit, že teprve v případě, pokud by byly uplatněné námitky shledány důvodnými a správní orgán by provedl v souladu s § 123f odst. 2 zákona opravu záznamu o dosaženém počtu stanovených bodů, by odborná způsobilost řidiče k řízení motorových vozidel nadále trvala a k jejímu opětovnému nabytí by nebylo třeba postupovat podle § 123d zákona. Pak by rovněž bylo možné zohlednit dobu po podání námitek při následném odpočtu bodů.

[33] Stěžovatel rovněž krajskému soudu vytkl nesprávný výklad § 123e odst. 6 zákona. Podle tohoto ustanovení odečtení všech dvanácti zaznamenaných bodů oznámí příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností písemně řidiči nejpozději do pěti pracovních dnů ode dne, ke kterému byl záznam o odečtení bodů proveden v registru řidičů. Krajský soud v tomto směru vyložil, že dané ustanovení je třeba aplikovat na situace, se kterými zákon spojuje odečtení všech dvanácti bodů, a sice v případě splnění zákonných podmínek pro vrácení řidičského oprávnění dle § 123d odst. 4 zákona. Stěžovatel má za to, že § 123e odst. 1 písm. a) a § 123e odst. 6 zákona spolu nesouvisí.

[34] Nejvyšší správní soud konstatuje, že obsahem § 123e odst. 6 zákona je oznamovací povinnost správního orgánu ve vztahu k řidiči, který na základě zákonem předvídaných právních skutečností nemá v registru řidičů zaznamenán žádný bod. Tak se může stát jednak vrácením řidičského oprávnění po uplynutí alespoň jednoho roku po jeho ztrátě ve spojení právě s § 123d odst. 4 zákona a jednak odečtením všech dosažených bodů v souvislosti s nezávadným jednáním řidiče po dobu třiceti šesti měsíců ve smyslu § 123e odst. 1 písm. c) zákona. Podstatou daného ustanovení je informování řidiče o tom, že v jeho registru již není zaznamenán žádný bod. Legislativní formulace „odečtení <u>všech</u>

dvanácti zaznamenaných bodů“ není nejvhodnější, neboť striktním výkladem by správní orgán nemusel vůbec plnit svou informační povinnost o odečtení všech dosažených bodů ve vztahu k takovým řidičům, kteří dosáhli jedenácti či méně bodů a kteří díky řádnému chování po dobu třiceti šesti po sobě jdoucích kalendářních měsíců mají právo na to, aby jim byly odečteny všechny dosažené body. Právě z tohoto důvodu se v § 123e odst. 1 písm. c) nehovoří o „čtyřech“ bodech, jako v případě odečtení bodů podle písmen a) a b) předmětného ustanovení, ale o „zbývajících“ bodech. Proto je toto ustanovení třeba chápat ve smyslu „odečtení všech získaných bodů“ toho kterého řidiče; tento výklad podporuje i tzv. *argumentum a rubrica*. Odečtení „všech dvanácti dosažených bodů“ je skutečně možné jen postupem podle § 123d, jak správně konstatoval krajský soud. Každopádně ani z tohoto ustanovení nelze vyvodit, že by řidiči mohly být odečteny čtyři body v případě, kdy již dosáhl celkového počtu dvanácti bodů. Ačkoliv stěžovatel v kasační stížnosti neshledal souvislost mezi § 123e odst. 6 a § 123e odst. 1 zákona, sám v žalobě argumentoval prvně uvedeným ustanovením právě z důvodu, že se v něm hovoří o odečtení všech dvanácti zaznamenaných bodů, z čehož dovodil, že je možné postupovat podle § 123e odst. 1 zákona i v případě, kdy dosáhl celkového počtu dvanácti bodů. Proto nemůže krajskému soudu úspěšně vytýkat, že své úvahy vedl daným směrem.

[35] Se zřetelem ke shora uvedenému dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že stěžovatelem uplatněné kasační námitky nejsou důvodné. Přitom neshledal jiné vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

[36] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu podle obsahu spisu žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 3. května 2011

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu